ULKOMINISTERIÖ
Hallintopalvelut
HAL-40 Tietohallinto

LAUSUNTO PC0UC1JV-33

26.10.2021

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

MÄÄRÄAIKA: 26.10.2021 klo 14 mennessä

Viite
HE 134/2021

Asia
Ulkoministeriön lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Euroopan unionin tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta

Ulkoministeriön kannalta esityksessä kuvatun säädöspohjan toteuttaminen esitetyssä muodossaan on kannatettava. Ministeriö on osallistunut tiiviisti sisäministeriön hallinnoiman kansallisen tason yhteentoimivuuden (Interoperability) koordinaatioryhmän työhön. Ulkoministeriö on myös suoraan edustettuna yhtenä seitsemästä mukana olevasta EU-jäsenvaltiosta EU:n IT-viraston asiakokokonaisuutta hallinnoimaan perustetun ohjelmakehitystä hallinnoivan ryhmän työhön (Interoperability Programme Management Board). Suomella on myös kyseisen ryhmän puheenjohtajuus vuoden 2021 loppuun saakka.

Yhteentoimivuudella tarkoitetaan käsillä olevassa mallissa sitä, että eri olemassa olevat ja kehitettävät tietojärjestelmät voisivat tukeutua yhteisiin taustajärjestelmiin esimerkiksi tunnistamiseen tarvittavien biometriikkatietojen hyödyntämisen, tilastoinnin sekä raportoinnin osalta. Tällöin on tarpeen rakentaa järjestelmien väliset vakioidut rajapinnat, joiden kautta luvitetuilla osapuolilla ja toimijoilla on mahdollisuus hyödyntää tietovarantoja. Tämä edellyttää asian huomioimista paitsi kehityksen alla olevissa uusissa tietojärjestelmissä kuten Entry/Exit (EES) ja ETIAS, niin myös muutoksia olemassa oleviin EU:n keskusjärjestelmiin kuten VIS, SISII ja Eurodac.

Kuten esityksessä on todettu, ulkoasiainhallinnon työmäärän on arvioitu kasvavan johtuen rinnakkaishenkilöllisyyksien todentamisesta ja niitä koskevien linkkien manuaalisesta selvittämisestä. Linkkien määrää ja tästä aiheutuvaa lisäresursoinnin tarvetta on vaikea arvioida. Rinnakkaishenkilöllisyyksien todentamista ja niitä koskevien linkkien manuaalista selvittämistä koskevien prosessien tulee olla käytännössä toimivia ja tehtävät tulee keskittää mahdollisimman suurelta osin vastuuviranomaiselle Suomessa. Edustustojen osalta tulee huomioida niiden rajalliset resurssit ja rinnakkaishenkilöllisyyksien todentamisesta ja selvittämisestä aiheutuvien tehtävien kohdistuminen ennakoimattomasti ja epätasaisesti eri edustustoihin. Edustustoissa tehtävän työn kustannukset suhteessa Suomessa tehtävään ovat merkittävästi suurempia ja niiden määrä tulee minimoida prosessia suunniteltaessa.

Postiosoite
PL 176
00023 VALTIONEUVOSTO

Laivastokatu 22

Vaihde
+358-(0)295-350 000

Telefax
+358-(0)9-629 840

Taloudellisia vaikutuksia ulkoasiainhallinnolle aiheutuu siten ennen muuta tietojärjestelmien kehittämistyöstä, yhteentoimivuus- ja muiden asiaan liittyvien tietojärjestelmäkokonaisuuksien kehittämisestä vastaavan EU:n IT-viraston (eu-LISA) edellyttämiin virallisiin testauksiin osallistumisesta sekä kansallisesta testauksesta. Ulkoministeriö on vuosina 2019 – 2021 kehittänyt uutta kansallista viisumijärjestelmää ja kehitystyö jatkuu. Työssä on ollut mahdollista jossain määrin jo huomioida tulevien yhteentoimivuuden luomiseen tarvittavien järjestelmärajapintojen tarve.

Aikataulullisesti järjestelmäkokonaisuuden ensimmäinen uusi komponentti, eli EES-järjestelmä tulee jossain määrin myöhästymään. Alun perin tämä järjestelmä tuli ottaa käyttöön toukokuussa 2022, mutta järjestelmä on viivästymässä siten, että uudeksi käyttöönottoajankohdaksi on hahmoteltu syyskuuta 2022. Tällä on todennäköisesti seurannaisvaikutuksia myös yhteentoimivuuskonseptiin liittyviin muihin kehityshankkeisiin ja siten EU:n IT-viraston (EU-Lisa) koordinoimien hankkeiden kokonaisaikatauluun. Tällöin tarvittavien testaukseen ja kehitystyöhön tarvittavien resurssien tarpeen arviointi on myös hankalaa.

Tämän lausunto on laadittu yhteistyössä ulkoministeriön tietohallinnon ja konsulipalvelujen toimesta. Lisätietoja asiasta antavat tarvittaessa allekirjoittaneet.

Ari Uusikartano
Tietohallintojohtaja
Tietohallinto (HAL-40)

Virpi Kankare
Lähetystöneuvos
Maahantuloasioiden yksikkö (KPA-20) yksikönpäällikkö

Liitteet -

Erillinen sivu elektronisen version käsittelyyn:

Osaston nimi
XXX Etunimi Sukunimi

Asiasanat	MAAHANTULO, TIETOHALLINTO, EU
Hoitaa	**HAL-40**
Hoitaa UE	
Koordinoi	
Tiedoksi	AVS-PAL; EUR-01; EUR-02; KPA-20; OIK-20; UKKMI-00; UMI-00; VSI-00
Laatija jakanut	Eduskunta